

כיום שהפך רשמית לאזרח

ציון צמירי, העולם הזה

לרביץ על כוונתו לפרוש מהתפקיד, לא ציפה — לא פילל — לכותרות שכאלה. הוא לא חלם לתרגם את צעדו להון תרמיתי, או פוליטי, או עסקי. נאיביות? לא-רדוקא. מי שיצליח לפענח את ספר-החוקים של האדם המופנם הזה, יבין שכך הוא, נקודה. מרוע, אם כך, פרש, שנתיים ורבע בלבד אחרי שהתחיל בתפקידו? היו שכתבו שיחסיו המעוררים עם הממונה עליו, שמואל גורן, מתאם הפעולות-בשטחים, גרמו לכך. סנה שתק. היו שכתבו שאי-הצלחתו להעביר דברים בשטח תיסקלה אותו, ושסיפור

גנו, איזה פוליטיקאים ישמחו על מתחרה חדש? ומה באשר למנהיגים, שירצו אולי לספח אותו למחנותיהם? לספח אותו? אותי לא מטפחים? אין הוא איש שניתן לעצב אותו, אלא איש ההולך על-פי חוקי הספר הנוקשה, שהוא כותב בעצמו. עם עוזי ברעם, מזכ"ל מפלגת העבודה ויושב-ראש האגודה לחינוך תנועתי (כלומר: הממונה על סנה) נפגש רק כשכבר שהה בחופשת-שיחרור. גם לעיתוי זה קיים הסבר הגיוני, התואם את חוקי הפרוטוקול המדוקקים: חופ"ש-השיחרור נועדה לאפשר לפורשים

סנה מאחורי רסיץ סעד חדאד במילחמת-הלבנון
לא יצר חברויות אישיות עם נכבדים ערביים

מונה, אחרי השתלמות בת כמה חודשים בארצות-הברית, כראש-המינהל האזרחי ב"יהודה ושומרון", בקיץ 1985. ושוב — הוא לא תיכנן מאומה. הוא למד תחילה רפואה, התגייס לצבא-קבע אך ורק כדי להיות רופא בצנחנים, וההמשך התגלגל כאילו מעצמו. יש מי שזוכר ששאל את סנה, כשהיה ילד בן שבע-שמונה, מה הוא רוצה להיות כשהיה גדול, והילד ענה: "א. כדורגלן או פוליטיקאי". סנה עצמו מאשר את הסיפור, אבל זוכר רק את רצונו הכביר להיות כדורגלן. ומה? הוא סוקר את גופו בכיקור-תיות, ופולט: "לא יצא..."

כזה". נאמר לו שמנהיגים מסויימים בגדה אומרים ש"אילו סנה היה נש"א-ר" הוא רואה בכך מחמאה ותו לא. ראש-המינהל-האזרחי אומנם אינו בורג קטן, אבל מול התפוצצות כזאת... הוא סבר כי תפקידו במינהל האזרחי הוא "לבצע את מדיניות רביץ ככתבה וכלשונה". כראש-המינהל, לא הרגיש שהוא יכול להשפיע על דברים פוליטיים גדולים, אלא רק על חייה היומיומיים. עד כמה השפיע? הוא יכול לציין שכאשר עזב את התפקיד, התייצבו יותר ממאה "נכבדים" מהגדה והביעו צער על עזיבתו. הם גם לא פחדו להצטלם. להיפך.

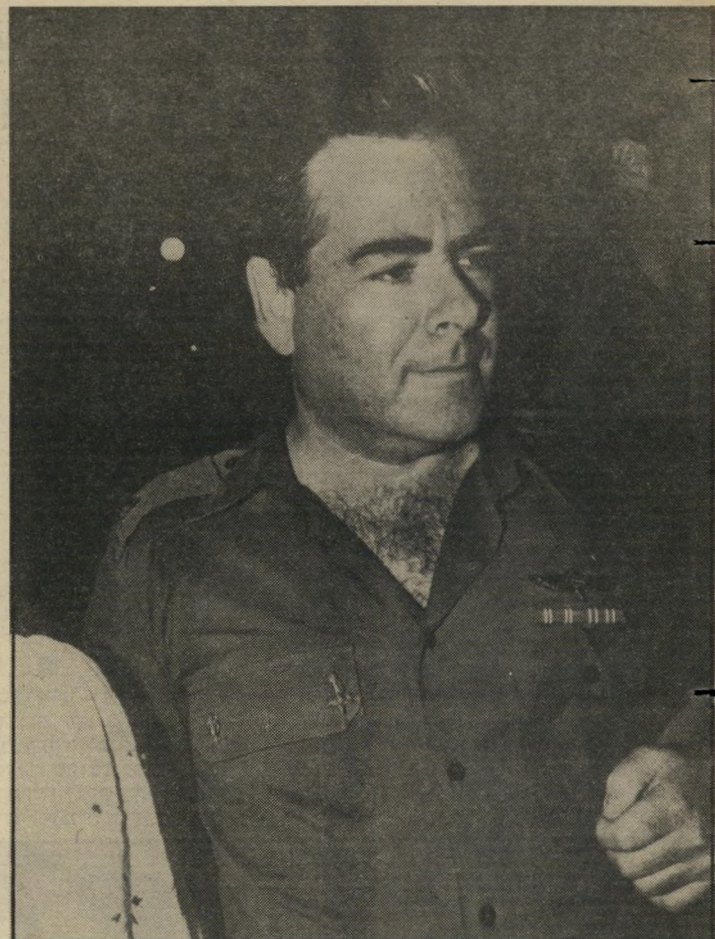
פטרותו הרמת-ידיים. במקומו של סנה מונה תת-אלוף שייקה ארוז, מי שהיה ראש-המינהל בחבל עזה, הנחשב כאיש-אמונו של גורן. הפעם המינוי הוא על דעתו של גורן.

כמו זיקני צפת

כ שפרש על רקע סיבות אישיות, האם צפה את המתחולל בשטחים הכבושים? האם קפץ ברקה ה-90 מהעי גלה, לפני ההתלקחות? סנה לא ייחס לעצמו הצלחה נבואית שכזאת במודע, אם כי הזכיר כי "אנחנו מתנהגים כזקני-צפת — עוד חורף קר שכזה לא היה..."

בראיון טלוויזיוני קצר, לפני שנה, הסביר שיש מצברות של יאוש ותיס"כ כול קרב האוכלוסיה הערבית בשטחים הכבושים. גם ב-1986 היה גל כזה בחודשים נובמבר-דצמבר, לא בהיקף הגל הנוכחי, אבל, בכל זאת, די חמור. הוא נמשך כשבועיים, עד שנמוג אט-אט. גם אז היו הרוגים אם כי לא היה לכך אז הד בינלאומי כמו בימים אלה.

סנה קרא את המפה. אין הוא מופתע מהמתחולל בשטחים, אלא רק מההיקף, וממשך הגל. הוא מדבר על מחזוריות של התפרצויות-יצרים ודעיכה. לדבריו, "זוהי תופעה לגמרי מוכרת, חלק מה התנהגות החברתית שם, מין מנגנון

תת-אלוף סנה בראש המינהל האזרחי
איזה פוליטיקאים ישמחו על מתחרה חדש?

קידוחים-המים בהירודיון היה הקש ששבר את גב הגמל. סנה התכנס עוד יותר בתוך עצמו. גם כיום, בשיחות פרטיות, מנסה סנה לרדלג על הנושא, ורומז בעדינות על מה שקרה. אין זה סוד שמינויו של סנה כיושב-ראש המינהל האזרחי נכפה על גורן ועל הרמטכ"ל ראז, משה לוי, על-ידי שר-הביטחון יצחק רבין. היה זה מינוי אישי של השר. במשך הזמן נוצרו יחסים מעוררים

מהצבא להתארגן לקראת החיים האזרחיים. סנה מתכוון לכסס את מעמדו במפלגת-העבודה בצעדים קטנים ומ"רודים, תוך כדי שמירה על פרופיל נמוך. בדעתו לנאום על בימות פומי ביות, כמו זו שתיערך ביום השישי הקרוב ברמת-אביב, בהשתתפות שני גנרלים נוספים ברימוס — יהושע שגיא (מועמד מטעם הליכוד לראשות עיריית ת"י) ושלמה גזית — שניהם ראשי-אמ"ן בעבר. בכונתו לכתוב, מדי

"אין קשר בין שאיפת אבי להצטרף למפלגת-העבודה לבין בחירת שלי במפלגה זו..."

פעם, מאמרים, לנאום בחוגי-בית או כפורומים מצומצמים — הכל בכסן, לא להבהיל איש, בעיקר לא את עצמו. מהטרת לטווח לא-מיידית? שוב — "אני לא מודאג" חבר-כנסת מטעם מפלגת-העבודה? סנה אינו אדם שיח"ש שוב שני צעדים קדימה, שיתכנן מראש. זאת אינה הצגה. הוא מעדיף להיסחף עם החיים. לא, אין הוא פוסל את. בכלל, הוא מבוהל למדי מההת-להבות התיקשורתית סביבו. כשהודיע

כין סנה לבין גורן, על רקע עקרוני ועל רקע אישי. יש אומרים שגורן ניסה למנוע מסנה גישה לתיקשורת, כדי להסביר את עמדותיו ולצבור הכרה ציבורית. קיימת חלוקת-תפקידים בין נושאי שני התפקידים — ראש המינהל האזרחי מטפלים בפיתוח האזרחי בשטחים הכבושים, ואילו מתאם הפעולות-בשטחים עוסק בכל הצדדים. יתכן שגורן חש הקלה מרובה עם הודעת הפרישה של סנה. סנה מודע לכך שיש הרואים בהת-

הערה

אחרי תקופה בת כמה שבו עות, שבה קיימתי קשר עם סנה, הוחלט שאכתוב את הדברים כך. מדוע לא בצורת ראיון או מונוולוג? מפני שסנה נזכר בהבטחה שנתן שלא להתראיין, ולזכור תו / לננותו / או למזרותו ייאמר שהוא החליט לעמוד בה.

משה סנה (נואם) במנהיג המפלגה הקומוניסטית מהרפואה לפוליטיקה, מהפוליטיקה לביטחון